

çirmesi üzerine radikal İttihatçılar'ın bas-kısıyla genel sekreterlik görevini Eyüp Sab-ri Bey'e bıraktı. Sadrâzam Mahmud Şev-ke't Paşa'nın bir suikast neticesinde öldü-rülmesiyle gerilen siyasî ortamdan kur-tulması için 10 Ekim 1913'te Sofya'ya bü-yükelçi tayin edildi. Yanına ataşemiliter olarak Mustafa Kemal'i aldı. Ali Fethi Bey, Mahmud Şevket Paşa suikastından sonra kendi isteğiyle askerlikten ayrılmış ve kur-may yarbay rütbesiyle yedek subay sınıfı-na geçmişti. Mustafa Kemal'in Enver Pa-şa'nın Harbiye nezâretine getiriliş biçimi-ni eleştirmesi ve askerlerin siyasetten el-lerini çekmesine taraftar olması kendisini çeşitli tehlikelerle karşı karşıya getirmiş-ti. Bu durumda Sofya formülünü beraber bulmuşlardı. Fethi Bey 4 Aralık 1917'ye kadar Sofya'da kaldı, bugünkü elçilik bi-nasını da kendisi satın aldı. Buradaki hiz-metlerinden dolayı Bulgar kralı tarafından Sivil Liyakat ve Şecaat nişanlarıyla ödül-lendirildi. Sofya'dan İstanbul'a dönen Ali Fethi Bey, Meclis-i Meb'ûsan'ın III. döne-mine İstanbul milletvekili olarak girdi. Ekim 1918'de kurulan Ahmed İzzet Paşa kabinesinde Dahiliye nazırı oldu. Mondros Mütarekesi'nin en çetin şartları içerisinde, İstanbul'daki muhalefetin İttihatçı düş-manlığına karşı bir cevap olmak üzere adı-nı Mustafa Kemal'in koyduğu *Minber* ga-zetesini onunla birlikte çıkardı. Bu arada Hürriyet ve İtilâf Fırkası'nın gazetelerinde yayımlanan İttihatçılar'ın resimleri arasın-da Fethi Bey'in resmi de vardı. Bu gazete-ler sorumlu İttihatçılar'ın cezalandırılma-sını istiyordu. Mart 1919'da Damad Ferit Paşa hükümeti tarafından Hayri Efendi ve Rauf Orbay gibi arkadaşları ile beraber tu-tuklanarak Bekir Ağa Bölüğü'nde iki bu-çuk ay kaldıktan sonra 28 Mayıs 1919'da altmış altı tutuklu ile birlikte Galata'daki Arabyan Hanı'na getirildi ve oradan Mal-ta'ya sürgüne gönderildi (16 Mart 1920). Fethi Bey 30 Nisan 1921 tarihine kadar sürgünde kaldı. Malta'dan Avrupa'ya geç-ti, Münih üzerinden Roma'ya gitti, ardın-dan İstanbul'a geldi ve Ankara'ya geçip Millî Mücadele'ye katıldı. Ardından kurmay olarak cepheleri dolaştı. 11 Ekim 1921'de Dahiliye vekilliğine getirildi. Ağustos-Kasım 1923 ve Kasım 1924 – Mart 1925'te iki defa başbakan oldu. İlk başbakanlık gö-revinde Dahiliye vekilliğini de üzerine al-mıştı. Fethi Bey Kasım 1923'te yerini İsmet Paşa'ya (İnönü) bıraktı. Kasım 1924'e ka-dar Cumhuriyet Halk Fırkası'nın İstanbul mebusu olarak kaldı. Kısa bir dönem Tür-kiye Büyük Millet Meclisi'nin ilk başkan-lığını da yürüttü. İkinci defa geldiği başba-

kanlıkta fırka içindeki bazı siyasî sorunlar-la uğraştı. 17 Kasım 1924'te kurulan Ter-rakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın mec-lis içindeki muhalefetiyle karşılaştı. Bu sı-rada Millî Müdafaa Vekâleti de kendi üze-rindeydi. Üç buçuk ay sürecek olan bu hü-kümet 1925 yılı Mart ayında çıkan Şeyh Said isyanı sebebiyle düştü ve İsmet Pa-şa hükümeti kuruldu. Fethi Bey 27 Mart 1925'te Paris'e büyükelçi tayin edildi. 1930 yılı Ağustosunda izinli olarak döndüğünde Mustafa Kemal tarafından kendisine yeni bir parti kurması teklif edildi. Ali Fethi Bey bu konuda Atatürk'ten gerekli temi-natı almaya çalıştı ve 12 Ağustos 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası kuruldu, Fet-hi Bey de Gümüşhane'den milletvekili se-çildi. Yurdun her yanından Serbest Cum-huriyet Fırkası'na büyük yöneliş oldu. Bu sırada yapılacak belediye seçimlerinde ye-ni partinin ezici bir çoğunluk sağlayacağı beklentisi fırkanın geleceğini ciddi anlam-da tehlikeye düşürdü. Sonunda parti da-ha teşkilâatlanmasını tamamlamadan Kasım 1930'da kendini feshetti.

Bu denemeden sonra Fethi Bey'e yeni-den Paris'e dönebileceği bildirildiyse de kabul etmedi. 7 Nisan 1934'te Londra bü-yükelçiliğine gönderildi. 1936'da İngiltere Kralı VIII. Edward'ın Türkiye ziyareti dola-yısıyla İstanbul'a geldi. O yıl içinde imzala-nan Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin Türk delegasyonu içinde bulundu. Atatürk'ün ölümünden sonra 1939'da ülkeye döndü. İsmet İnönü kendisiyle barışmak istedi ve onu Refik Saydam kabinesine Adalet ba-kanı tayin etti. Bu arada Bolu milletvekil-liğine seçildi. 1942'de emekli oldu. Büyü-kada'daki köşküne çekilerek hâtıralarını yazmaya başladı. Serbest Cumhuriyet Fir-kası dönemine ait hâtıralarını kaleme al-dı, fakat 1943 yılının başlarından itibaren hastalığı ilerledi. 7 Mayıs 1943 tarihinde İstanbul Nişantaşı'ndaki evinde öldü ve Zincirlikuyu Asrî Mezarlığı'na defnedildi.

Ali Fethi
Okyar

BİBLİYOGRAFYA :

Ali Fuat Cebesoy, *Siyasi Hatıralar, I-II. Kısım*, İstanbul 1957-60, tür.yer.; Hüseyin Cahit Yalçın, *Siyasal Anılar*, İstanbul 1976, tür.yer.; Ali Fethi Okyar, *Üç Devirde Bir Adam* (haz. Cemal Kutay), İstanbul 1980; a.m.lf., *Serbest Cumhuriyet Fir-kası Nasıl Doğdu, Nasıl Fesh Edildi?*, İstanbul 1987; Çetin Yetkin, *Serbest Cumhuriyet Fırkası Olayı*, İstanbul 1982, tür.yer.; E. J. Zürcher, *Politi-cal Opposition in the Early Turkish Republic: The Progressive Republican Party, 1924-1925*, Leiden 1991, tür.yer.; Ahmet Ağaoglu, *Serbest Fir-ka Hatıraları*, İstanbul 1994, tür.yer.; Nevin Yurt-sever Ateş, *Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası*, İstanbul 1994; *Fethi Okyar'ın Anıları: Atatürk-Okyar ve Çok Partili Türkiye* (haz. Osman Okyar – Meh-met Seyitdanlıoğlu), Ankara 1997; Ahmet Yeşil, *Türkiye Cumhuriyeti'nde İlk Teşkilatlı Muha-lefet Hareketi: Terakkiperver Cumhuriyet Fir-kası*, Ankara 2002; F. Tevetoğlu, "Okyar, Ali Fethi", *TA*, XXV, 408-409; W. Hale, "Okyar", *EP* (İng.), VIII, 168.

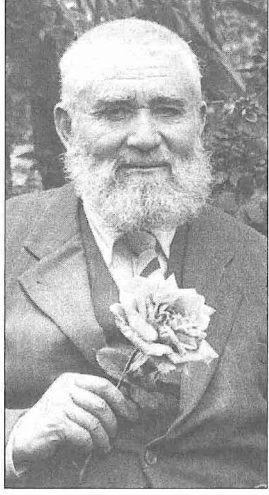
MUAMMER GÖÇMEN

OKYAY, Mehmed Necmeddin (1883-1976)

Hat, ebru ve kitap sanatları ustası.

28 Ocak 1883'te Üsküdar'ın Toygartepe semtinde doğdu. Babası Üsküdar Mahkeme-i Şer'iyye başkâtibi ve Yeni Vâlîde Camii imam-hatibi Abdünnebî Efendi, an-nesi Binnaz Hanım'dır. Karagazi (Karakadi) mahalle mektebini bitirdikten sonra Ka-sapzâde Hâfiz Mehmed Efendi'nin yanın-da hıfza başladı. Ravza-i Terakkî Mekte-bi'nde tahsilini sürdürürken hocasının ve-fatı üzerine hıfzını bu mektebin hocası Hâ-fız Şükrü Efendi'den tamamladı. Mekte-bin hat muallimi Hasan Talat Bey'den rik'a, divanî, celf divanî yazılarını rüşdiye seviye-sinde meşkederek icâzet aldı. Hasan Talat Bey, 1902 yılında onu Nuruosmaniye Med-ressesi'ndeki "yazı odası"na götürerek Fili-beli (Bakkal) Hacı Ârif Efendi'nin dersleri-ne devam etmesini sağladı. Üsküdar İdâdî-si'ndeki tahsilinin ikinci yılında hat meşki-ne gitmesine müsaade edilmeyince mektebi bıraktı. Bu sırada eline geçen bir ebru kâğıdı onu bu sanata yönlendirdi. 1903 yılında Sultantepe'deki Özbekler Tekkesi şeyhi Edhem Efendi'ye devam ederek on-dan ebru sanatını, kâğıt boyama ve âhar-lama usullerini, biraz da ince marangozlu-ğu öğrendi. Ertesi yıl hocasının vefatının ardından ebruyu kendi gayretiyle ilerletti. Toygartepe'de komşusu olan ressam Ho-ca Ali Rızâ Bey'den bu konuda renk zev-kini geliştirdi. Edhem Efendi'nin delâletiy-le meşhur celf ustası Sâmî Efendi'den ta'lik hattını meşkedip 1905 yılında bu yazı-

Necmeddin
Okyay

başta Bahâeddin Efendi (Tokatlıoğlu) olmak üzere eski üstatlardan tesbit etme yolunda çalışmalarına başladı. Celâl Esat Arseven'in *Sanat Ansiklopedisi*'ne ve Mehmet Zeki Pakalın'ın *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*'ne bu konularda şifahi kaynaklık etti.

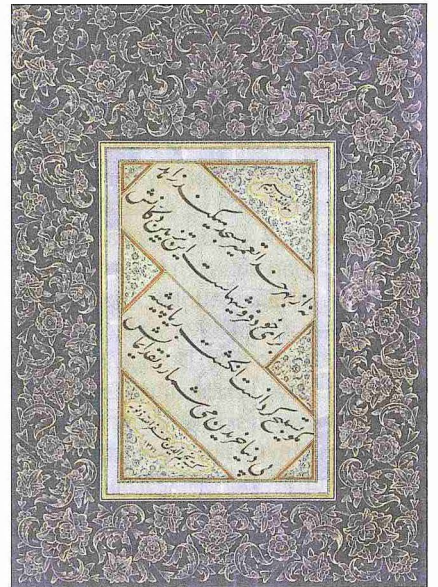
1925'te eski bir mücellit terekesinden eline kadim tarzda cilt kalıplarının geçmesiyle mücellitliğe heves eden Necmeddin Efendi, Bahâeddin Efendi'nin yardımıyla bu meslekte de kendini geliştirdi. Elindeki eski kapların tamiri dışında yeni cilt kalıpları elde etmek için galvanoplasti metodunu öğrendi ve bu sahada da başarılı oldu, 1926 yılından itibaren kadim tarzda kitap kapları ve deriden yazı çerçeveleri imal etti. 1927'de Reisicumhur Gazi Mustafa Kemal'in lüks baskılı *Nutuk* nüshalarına biri ötekine benzemeyen desenlerle cilt kalıpları hazırladı. Yaptığı yirmi kitap kabi karşılığında verilen 400 lira ile Şeyh Hamdullah'ın II. Bayezid için yazdığı mushafı Salacak'taki Çürüksulu ailesinden satın alıp kendi koleksiyonuna kattı. Bu mushaf şimdi Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndedir (Yeniler, nr. 913). 1930'ların son birkaç yılında saray kütüphanesindeki tamire ihtiyaç kıymetli kitapların cilt bakımını yapmaya memur edildi. Okçuluğa olan sevgisini soyadı kanunu çıktığında Okyay soyadını alarak ispatlayan ve yaşlı hâlinde bile yay çekmeyi meraklılara heyecanla gösteren Necmeddin Efendi vakıf arazisi olan Okmeydanı'nın ilki 1920'de, ikincisi 1940'ta olmak üzere satışını Devlet Şurası'na kadar takip ederek önledi. 1926'da Gülcü Şükrü Baba ve Tuğrakeş İsmail Hakkı Bey'in (Altunbezer) teşvikiyle Toygartepe'deki dört dönümlük bahçesinin bir bölümünü gül yetiştirmeye ayırarak 400 çeşit gül yetiştirdi. Katıldığı gücülük müsabakalarında madalyalar kazandı. Bu zevkini 1950'li yıllara kadar sürdürdü.

Şark Tezyîni Sanatlar Mektebi'nin Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne Türk Tezyîni Sanatları Şubesi adıyla bağlanması (1936) ardından muallimlik hizmetine burada da devam etti. Ocak 1948'de emekliye ayrıldıktan sonra sanat faaliyetlerini daha ziyade evinde öğrencileriyle çalışarak ve isteyenlere levhalar yazarak sürdürdü. Dostlarının ve yerli yabancı sanat severlerin uğrak yeri olan evi âdeta bir kültür ve sanat merkeziydi. 1956'da tanıştığı Muhammed Hamîdullah İstanbul'a geldiğinde kendisini ziyaret etmekten hoşlanır ve onu "bakıyyetü's-sâlihîn" olarak anardı.

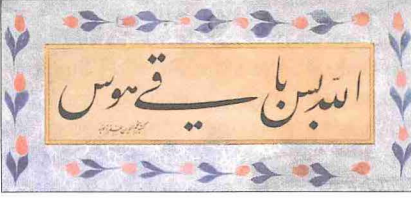
Çok cepheli oluşundan dolayı hocası Edhem Efendi gibi "hezarfen" lakabıyla anılan Necmeddin Okyay'ın önemli bir meziyeti de imzasız hüsn-i hat eserlerinin kime ait olduğunu büyük bir isabetle tayin edebilmesiydi. Şeyh Hamdullah, Hâfız Osman, İsmâil Zühüdî, Mustafa Râkım, Kazasker Mustafa İzzet, Mehmed Şevki ve Sâmi gibi hayranı olduğu üstatların hatlarını yazdıkları yılı da bazan aynen, bazan küçük bir farkla söyleyebilirdi. Bunu zekâ ve hâfızasına olduğu kadar hem kendisindeki hem de başka koleksiyonlarda gördüğü eserleri tedkik edişine ve bir hattatın yazı karakterini zihnine kaydedişine borçlu olduğunu belirtirdi.

Okyay'ın bir başka hususiyeti de Osmanlı topraklarında yaşayan muhtelif halkların konuştuğu Türkçe'yi lehçe farklarıyla taklit edebilmesiydi. Ayrıca hocalarından Sâmi, Ârif ve Edhem efendilerle İbnülemin Mahmud Kemal, Gülcü Şükrü Baba gibi kişilerin konuşmalarını da mimiklerine kadar aksettirdi. Kur'an-ı Kerim'i "Üsküdar ağzı" ile tiz perdeden okuyuşuyla tanınır, mûsiki tahsil etmediği halde tabii makam seyriyle okuması erbabınca çok takdir edilirdi. Hadiseler karşısında ebcedle irticâlen tarih düşürür, tarih düşürmek için çaba sarfettiği takdirde muvaffak olamadığını söylerdi. Gözlerine

Necmeddin Okyay'ın mâil ta'lik kitabı (Emin Barın hat koleksiyonu)

Necmeddin Okyay'ın celi ta'lik levhası (Mimar Sinan Üniversitesi Ktp.)

âriz olan glokom hastalığı, son yıllarında hüsn-i hat seyrinden kendisini mahrum bırakmakla beraber ziyaretine gelen sevenlerine birikimlerini aktararak bahtiyar olurdu. 5 Ocak 1976 tarihinde Haydarpaşa Numune Hastahanesi'nde vefat eden Okyay ertesi günü, kırk yıl imamlık yaptığı Yeni Vâlide Camii'nde öğle namazını müteakip kılınan cenaze namazından sonra Karacaahmet'teki aile kabristanına defnedildi.

Necmeddin Okyay, hocası Sâmî Efendi'nin tavsiyesi üzerine daha ziyade ta'lik hattına yönelmiş, eserlerini o yolda vermiştir. Sınırlı sayıda sülûs ve celi sülûs levhaları da vardır. Ta'lik ve celi ta'lik eserlerine, bir kısmı kendi ebrularıyla bezenmiş olarak müze ve özel koleksiyonlarda rastlamak mümkündür. Elli altmış sene içinde oluşturduğu koleksiyonunun büyük bölümü 1960 yılında Topkapı Sarayı Müzesi'ne intikal etmiş, kalanların bir kısmı 1974'te Ziya Aydın'a geçmiş, metrukâtı ise 1977'de Türk ve İslâm Eserleri Müzesi ile Türkpetrol Vakfı'nda toplanmıştır.

Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nden ayrılırken eski personel kanununa tâbi oldukları için emekli maaşı alamayan birkaç hoca arasında yer alan Necmeddin Okyay, devrin Maarif vekili Hasan Âli Yücel'in bu haksızlığı gidermek için başlattığı bir uygulamayla her ay 178 Türk lirası karşılığında bir eserini akademiye vermeye başlamış, bunu sürdürdüğü 1960 yılı sonuna kadar 150'nin üzerinde yazdığı Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde toplanmıştır. Bu yazıların bir kısmı mezuniyet ödevi olarak öğrencilere tezhip ettirilmiş olup hâlen Resim ve Heykel Müzesi koleksiyonundadır. Tezhip edilmeyen diğer yazılar 2001 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Rektörlüğü'nden çelik dolabıyla birlikte kaybolmuştur. Okyay'ın hem celi ta'lik hem de Latin harfleriyle yazdığı tek bina kitâbesi Çemberlitaş'taki Piyer Loti'nin evi üzerindedir. Mezar kitâbelerine örnek olarak Cer-

rahpâşa'daki Mustafa Ağa Mescidi haziresinde Keçecizâde İzzet Molla'nın, Karacaahmet'te Adliye Vekili Pîrîzâde İbrâhim Bey'in ve Tuğrakeş İsmâil Hakkı Bey ile babası Mehmed İlmî Efendi'nin taşları ilk hatırlanacaklardandır.

A. Süheyl Ünver, Topkapı Sarayı Müzesi müdür muavini Lutfi Bey, Ressam Şefik Bursalı, Muhsin Demironat, Fatma Rikkat Kunt, Feyzullah Dayigil, M. Emin Barın, Kerim Silivri, oğulları Nebih, Sâmî ve Sâcîd, yeğeni Mustafa Düzgünman, Ali Alparlan, Mesud Kacaralp, M. Bekir Pekten, Numan Buharalı ve M. Uğur Derman Okyay'ın muhtelif dallarda yetiştirdiği sanatkârlar arasında zikredilebilir.

BİBLİYOGRAFYA :

İbnülemin, *Son Hattatlar*, s. 597-601; M. Uğur Derman, *Türk Sanatında Ebrû*, İstanbul 1977, s. 40-47; a.mlf., *Türk Hat Sanatının Şâheserleri*, İstanbul 1982, rs. 54, 56, 59; a.mlf., "Piyer Loti Kitâbesi ve Ta'lik Hattına Dair Bir Mülâhaza", *IV. Eyüpsultan Sempozyumu: Tebliğler*, İstanbul 2000, s. 278-283; a.mlf., "Hezârfen Hattat Üsküdarlı Necmeddin Okyay", *Üsküdar Sempozyumu 1: 23-25 Mayıs 2003: Bildiriler* (haz. Zekeriya Kurşun v.dğr.), İstanbul 2004, II, 182-194; a.mlf., *Emin Barın ve Koleksiyonu*, İstanbul 2006, s. 180-193, 246-253; a.mlf., "Hezârfen Üstad Necmeddin Okyay'la Bir Konuşma", *Hayat Mecmuası*, sy. 51 (1968), s. 8-10; a.mlf., "Necmeddin Okyay", a.e., sy. 3 (1976), s. 14; a.mlf., "Toygartepesindeki Ev", *Türk Edebiyatı*, sy. 389, İstanbul 2006, s. 24-32; a.mlf., "Okyay, Necmeddin", *TA*, XXV, 409-410; *İslâm Kültür Mirasında Hat San'atı* (haz. M. Uğur Derman), İstanbul 1992, s. 224, 225, 232; Şevket Rado, *Türk Hattatları*, İstanbul, ts. (Yayın Matbaacılık), s. 265; Nezih Uzel, "Hattat Necmeddin Hoca'nın Hâturasına", *Dersaadet'ten İstanbul'a*, İstanbul 1993, s. 187-189; Ali Alparlan, *Osmanlı Hat Sanatı Tarihi*, İstanbul 1999, s. 182-185; Şüle Aksoy, "Hezârfen Bir Hattat, Necmeddin Okyay: Hayatı, Türk ve İslâm Eserleri Müzesinde Bulunan Kitapları", *M. Uğur Derman Armağanı: Altmış-beşinci Yaşı Münasebetiyle Sunulmuş Tebliğler* (der. İrvin Cemil Schick), İstanbul 2000, s. 73-100; F. Çiçek Derman, "Türk Tezyînatındaki İstilah ve Tabir Kargaşasına Dair", a.e., s. 253-260; Muhittin Serin, *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, İstanbul 2003, s. 311-315; İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu, "Üstadlar Ne Diyorlar: X. Necmeddin Okyay ile Görüşüm", *Yeni Adam*, sy. 447, Ankara 1943, s. 6-7; sy. 448 (1943), s. 6-7, 11; Hikmet Kerim Yenisey, "Hattat Necmeddin Okyay", *Selâmet*, sy. 35, İstanbul 1948, s. 6-7; Sadi Borak, "Mevlânâ Muhibbi ve Zamanımızın Büyük Hat Üstadı Necmeddin Hoca Anlatıyor", *Tarih-Coğrafya Dünyası*, II/12, İstanbul 1959, s.10-14; Abdülbaki Gölpınarlı, "Hat, Ebrû ve Cilt Ustası Necmeddin Okyay'ın Ölümüyle Bir Âlem, Bir Devir Kapandı", *Milliyet Sanat Dergisi*, sy. 168, İstanbul 1976, s. 10-11, 31; Emin Barın, "93 Yaşında Kaybettığımız, Eski Türk Sanatlarının Büyük Ustası Necmeddin Okyay", *Hayat Mecmuası*, sy. 3 (1976), s. 13.

M. UĞUR DERMAN

OLCAYTU HAN

es-Sultânü'l-a'zam Gıyâsü'd-dünyâ ve'd-dîn Muhammed Hudâbende Olcaytu Han (ö. 716/1316)

İlhanlı hükümdarı (1304-1316).

12 Zilhicce 680'de (24 Mart 1282) doğdu. İlhanlı Hükümdarı Argun Han'ın oğludur. Budist bir baba ile Nestûrî-hıristiyan bir anneden doğan Olcaytu'ya çocukluğunda Olcay-buka, Mâtmûdâr, Harbende (eşek sürücüsü) adları verilmiş, 694 (1295) yılında ağabeyi Gâzân Han ile birlikte müslüman olunca Muhammed Hudâbende (Abdullah) ismini almış, Olcaytu Hudâbende veya Olcaytu Han diye tanınmıştır. Argun Han'ın ölümünden (690/1291) sonra yerine geçen kardeşi Geyhatu Han'ın öldürülmesinin ardından meydana gelen kargaşa ortamında Argun'un büyük oğlu Gâzân tahta ele geçirmeyi başardı (694/1295). Olcaytu bu dönemde Horasan eyaletinin idaresi ve müdafaasıyla görevlendirildi (695/1296). Gâzân Han, Suriye'de Memlûkler'le mücadeleye ederken Olcaytu da Horasan'ı Çağataylılar'a karşı dirayetle savundu. Onun bu başarısı yerine geçecek bir oğlu bulunmayan Gâzân'ı memnun etti. Gâzân, uzun süren hastalığı sırasında iktidarı kardeşine devredebilmek için bütün tedbirleri aldı ve durumu bir fermanla resmîleştirdi. Gâzân Han'ın vefatının ardından Olcaytu Horasan'dan Ücân'a gelerek İlhanlı tahtına oturdu (15 Zilhicce 703 / 19 Temmuz 1304).

Olcaytu tahta çıktığında İlhanlı Devleti, Gâzân Han'ın başarılı icraatına rağmen önemli dış problemlerle karşı karşıya idi. Gâzân, 702 (1303) yılında Memlûkler'e karşı uğradığı hezimete rağmen mücadeleyi sürdürmeyi düşünüyordu. Olcaytu ise barışı tercih etti ve Gâzân tarafından Tebriz'de hapsedilen Memlûk elçilerini serbest bırakıp Mısır'a gönderdi. Ancak ülkede istikrarın sağlanması gereği ve Memlûk Devleti'nden önemli sayıda mülteci akını daha sonraki yıllarda onu Memlûkler üzerine yeni bir sefer yapmaya mecbur bıraktı. Fakat bu seferde sınırdaki Rahbe Kalesi'nin ele geçirilmesi dışında bir netice alınamadı (Şevval 712 / Şubat 1313). Bu sırada doğuda Horasan hâkimiyeti yüzünden Çağatay Hanı Kebek'in (Köpek) saldırısıyla karşılaşan Olcaytu güçlü bir orduyla Horasan'a yürüyüp Kebek'i Buhara'ya kadar sürdü. Ardından oğlu Ebû Said ile ona atabeg tayin ettiği Emîr Şevînç'i Horasan'ın yönetimiyle görevlendirerek geri